

Редакционная коллегия журнала
«Al-Farabi.kz»

Мутанов Г.М., ректор КазНУ
им. аль-Фараби, главный редактор
Буржитбаев М.М., первый проректор,
зам. главного редактора
Ахмед-Зак Д.Ж., проректор по учебной работе
Калжеков Б.Б., проректор по экономическим
и производственным вопросам
Рамазанов Т.С., проректор
по научно-инновационной деятельности
Джаманбаева Ш.Е., проректор
по социальному развитию
Шаукенова З.К., проректор
по интеграции науки и образования
Кирабаева Ш.А., директор РНЦП «Дарын»
Шимашева Р.С., начальник управления
образования г. Алматы
Абдиманулы О., декан факультета филологии,
литературоведения и мировых языков
Байдельдинов Д.Л., декан
юридического факультета
Бектемишев М.А., декан
механико-математического факультета
Давлетов А.Е., декан
физико-технического факультета
Джубатова Б.Ж., декан факультета
востоковедения
Ермекебаева Б.Ж., декан факультета
Высшей школы экономики и бизнеса
Жалпасов Ж.Е., декан факультета
двуязычного образования
Жумадилов А.К., декан факультета
истории, археологии и этнологии
Масалимова А.Р., декан факультета
философии и политологии
Медеубек С., декан факультета журналистики
Онгарбаев Е.К., декан факультета
химии и химической технологии
Сальников В.Г., декан факультета
географии природопользования
Заядан Б.К., декан факультета
биологии и биотехнологии
Шакиров К.Н., декан факультета
международных отношений
Асан А.Т., директор издательского дома
«Қазақ университеті»
Сапаров Б.Ж., директор ЦПР «Абитуриент»,
ответственный секретарь

Составитель:
Аханова С.Н.
Корректоры:
Бекбергалиева Г., Жайнаков Е.
Компьютерная верстка:
Калиева А.

Свидетельство о постановке на учет
периодического печатного издания и
(или) информационного агентства
№12280-Ж
г. Астана, 2.02.2012 г.

Содержание

Новости КазНУ	
ҚазҰУ еуропалық	
жоғары білім беру көрмесі ашылды	2
Олимпиада «АЛЬ-ФАРАБИ»	
Биология	3
Дүниежүзі тарихы	6
Русский язык	9
Школа умов	
Мәдібай Қ.Қ., Оспанова Г.Т.	
Абай өлеңдерінің құрылысын оқыту мәселелері	12
Калтаев А. История кафедры механики	17
Мекебаев Т.Қ., Жаппасов Ж.Е., Құмғанбаев Ж.Ж.	
Қазақ хандығының құрылуы: тарихи алғышарттары	
мен өзекті мәселелері	22
Жунисова Г. Ғылым – студенттік өмірдің айырылмас бөлшегі	26
Қожахметов Б.Т., Мукашев Ж.Қ. ЖОО-да география	
мамандығы бойынша білім алушыларға	
жерді қашықтықтан зерделеудің тиімділігі	27
Мейрамғалиева Р.М. Значимые события кафедры	
русской филологии, русской и мировой литературы	
в рамках развития имиджа	31
Турдалиева А. Мои первые впечатления о Профильной школе	
КазНУ им. аль-Фараби	34
Мендалиева Д.К., Онгарбаев Е.К., Ермагамбетов Р.,	
Рахметуллаева Р.К. Профорориентационная работа	
по химии в регионах для формирования контингента студентов	36
Нюсупова Г.Н., Токбергенова А.А., Каирова Ш.Г.	
Учебно-методические и дидактические рекомендации	
и задания для подготовки школьников	
к олимпиаде по географии	39
Смағұлова К.Қ., Кенжебаева А. ҚазҰУ студенттері	
қазіргі замандағы және халықаралық коммуникациядағы	
қытай тілінің рөлін талқыға салды	42
Тусупбекова А.С., Долгова Н.Д.,	
Термохимические расчеты в химии и жизни	44
Наследие	
Құдайбергенова Н.Ж. Әл-Фарабидің бақыт туралы ойлары	50
Моя будущая профессия	
Мамытқанов Д.Қ. Әлеуметтік жұмыс –	
мәртебелі кәсіби мамандық	52
Тунгатарова М.С., Туралина Д.Е. Қазақ-француз	
гео-энергетика орталығында магистранттарды дайындаудың	
қос дипломды бағдарламасын жүзеге асыру	57
Туралина Д.Е. Механика кафедрасындағы	
білім беру бағыттары	62
«ВОПРОС-ОТВЕТ»	66
СТРАНИЧКА ЮМОРА	67
СТУДЕНЧЕСКАЯ ЖИЗНЬ	68

AL-FARABI.kz

№ 3/2015

ИБ №8618

Подписано в печать 27.10.2015. Формат 70х100 1/16.
Печать цифровая. Объем 5,8 п.л. Тираж 50 экз. Заказ №3049.
Издательский дом «Қазақ университеті»
Казахского национального университета им. аль-Фараби. 050040,
г. Алматы, пр. аль-Фараби, 71. КазНУ.
Отпечатано в типографии издательского дома
«Қазақ университеті».

Тунгатарова М.С.,
Механика кафедрасының доцент
философия докторы (PhD)
Туралина Д.Е. ф.-м.ғ.к.

ҚАЗАҚ-ФРАНЦУЗ ГЕО-ЭНЕРГЕТИКА ОРТАЛЫҒЫНДА МАГИСТРАНТТАРДЫ ДАЙЫНДАУДЫҢ ҚОС ДИПЛОМДЫ БАҒДАРЛАМАСЫН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ

Қазақ Ұлттық Университеті механика-математика факультетінің механика кафедрасында Қазақ-Француз Гео-энергетика ғылыми орталығы ашылғалы бері 14 магистрант оқуын жақсы бітіріп, қазақстандық және

француздық үлгідегі дипломдарға ие болды. Гео-энергетика орталығының түлектері докторантурада оқуларын жалғастырып, Қазақстанның ғылыми орталықтарында және өндіріс компанияларында қызмет етуде.

«Геоэнергетика» орталығы магистранттарының алғашқы түлектеріне француздық дипломды табыстау рәсімі

2010 жылдың қыркүйек айынан бастап әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық Университеті механика-математика факультетінің базасында, Geo-energies Қазақ-Француз ғылыми орталығы аясында магистрлер мен PhD докторларды дайындау жүргізілуде. Бұл орталық француз жағының ықпалымен әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық университеттері базасында

Францияның Лотарингия университетімен бірлесе отырып 2010 жылдың қыркүйек айында құрылған. Қазақстан Республикасында бұл орталықты құру туралы меморандумға 2010 жылдың 24 маусымында серіктес университеттердің ректорлары қол қойған болатын. Орталықты құру туралы декларацияға екі ел президенттері Н. Назарбаев және Н. Саркози 2010 жылдың 27 қарашасында қол қойды.

Орталықты құру туралы декларацияға екі ел президенттері Н. Назарбаев және Н. Саркози қол қойды. 27.11.2010

Орталық жұмысының мақсаты жергілікті университеттердің ғылыми-педагогикалық кадрлеріне сүйене отырып, жоғарыда аталған сала бойынша Қазақстанның ғылыми элитасын дайындау, сонымен қатар, француз жоғарғы білім беру жүйесін білім беру технологиялары саласында қолдану болып табылады.

Орталық өз жұмысында өзінің педагогикалық потенциалын нығайтуға ықпал ететін басқа университеттермен тығыз қатынаста: Француздық Мұнай және жаңа энергиялар Институты, ПариТех Тау Институты, Пьер және Мари Кюри атындағы Университет – Париж 6, Тулузадағы Поля Сабатье атындағы Университет, Назарбаев Университеті (Астана), Қазақ-Британ Техникалық Университеті (Алматы), Қазақ Ұлттық Педагогикалық Университеті (Алматы), Қазақ Мұнай және Газ Институты, Парасат холдингі базасындағы Геология ғылымдарының Институты, Жоғары Технологиялар Институты. Орталықтың өндірістік серіктестері Total, Schlumberger, Areva, Katco, КазАтомПром, КазЦинк, GDF Suez, CGG Veritas, Paradigm сияқты компаниялар болып табылады. Бұл серіктестер «Гео-Энергетика» орталығының қызметінің әртүрлі салаларына қатысады: олар «Гео-Энергетика» орталығының білім беру модульдеріне, қаржыландыруға немесе жабдықтауға қатысады, біріккен ғылыми жобаларды өңдейді, студенттерді тәжірибеден өткізеді немесе жас мамандарды жұмысқа қабылдайды.

Лотарингия Университетінің Алматыдағы филиалы болып табылатын «Subterganean Reservoirs of Energy» халықаралық магистратурасы аясындағы француздық және қазақстандық қос дипломды бағдарламаны жүзеге асыруы бүгінгі күнгі орталықтың басты жетістігі болып табылады. Бұл магистратурада қазақстандық студенттер және Орталық Азия аймақтарының студенттері оқи алады. Оқу екі жылға жалғасады. Магистратураның Алматыдағы бірінші жылында жетекші ғылыми-зерттеу мекемелері мен Францияның жоғарғы оқу орындарынан, сонымен қатар энергетика саласындағы өндіріс компанияларының (AREVA/Katco, Schlumberger,...) оқытушылары мен зерттеушілері 15-тен аса модульді ағылшын тілінде жүргізеді. Шақырылған профессорлардың жұмысы серіктес үш университеттің біреуімен қаржыландырылады. Бірінші оқу жылындағы үлгерім нәтижесі бойынша үздік студенттер үшінші семестрде Нансиде (Франция) оқуға мүмкіндік алады. Оқу ҚРБҒМ академиялық мобильділік бағдарламасы бойынша Францияның Қазақстандағы елшілігі бөлетін және ҚазҰУ және ҚазҰТУ, сонымен қатар Лотарингия университеті жағынан бөлінген степендиямен қаржыландырылады. Оқудың екінші жылы 5 ай көлемінде академиялық оқу және міндетті түрде алты айлық профессионалдық немесе зерттеу жұмыстарын жүргізу тәжірибесінен Францияда, Қазақстанда немесе әлемнің кез келген мемлекетінде өте алады. Біздің

студенттер тәжірибеден тек Франция университеттерінің зертханаларында (Нанси, Орлеан, Тулуз) өткен жоқ, сонымен қатар Areva/Katko (Франция/Қазақстан), Wintershall (Кассель, Германия), ПетроҚазақстан және т.б. компанияларда өз біліктіліктерін арттырған.

Қазақ-Француз Гео-энергетика ғылыми орталығы құрылған сәттен бастап 60 тан аса студент қабылданды. Олардың ішінде әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың 14 магистранты және 1 докторанты диссертацияларын қорғап, «Механика», «Информатика» және «Есептеу техникасы және бағдарламалық қамсыздандыру» мамандықтары бойынша әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті және Лотарингия университеттерінің қос дипломдарына ие болды.

Орталықта геознергоресурстарды алу саласында ғылыми зерттеулер жүргізілетін ғылыми консорциум жұмыс жасайды. Қазіргі уақытта ЕПЗЗ мен ҚазҰУ-дің негізгі орындаушылары тарапынан Тоталь, Катко және ҚР БҒМ Ғылым Комитетіне ғылыми жобалар ұсынылып отыр.

Орталық серіктес ретінде алға шығатын өндірістік компаниялар үшін ашық. Қазіргі уақытта орталықтың өндірістік серіктестері Катко (Казатомпром, Арева), Тоталь, Шлюмберже, Газ да Франс-Суэц болып табылады. Орталықтың әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дегі материалды-техникалық базасын жетілдіру үшін 100 млн теңгеден жоғары сомадағы қаржыға оқу-ғылыми құрылғылары алынған.

Қос дипломды «Геоэнергетика» бағдарламасы бойынша білім алушы магистранттардың геологиялық экспедицияда жүрген кездерінен көріністер, Франция, Нанси, 2012 жыл

МЕНІҢ БОЛАШАҚ МАМАНДЫҒЫМ

2013 жылдан бастап әр жылдың маусым айында Қазақстан-Франция «Гео-Энергетика» ғылыми орталығы «Катко» компаниясы (бірілескен кәсіпорын АРЕВА-Казатомпром) өндіретін Төртқұдық уран кенішіне оқу сапарын ұйымдастырады. Жасалынған сапар әл-Фараби атындағы ҚазҰУ және Қ.И. Сәтпаев атындағы ҚазҰТУ қызметкерлерінің жетекшілік етуімен «Subterranean Reservoirs of

Energy» халықаралық магистратура студенттеріне Катко уран кенішінің егжей-тегжейлі жұмысын көруге мүмкіндік береді. Энергия қорын өндіру облысында жас инженерлерді қалыптастыратын «Гео-Энергетика» орталығымен дамып келе жатқан ынтымақтастықты қолдай отырып, Катко осы оқу сапарын өз мойнына алып отыр.

Төртқұдық кен орны, КатКО, Қазақстан, 2013 жыл

«Геоэнергетика» орталығының магистранттары және орталық директоры Пегги Скремин, Қазақстан, 2013 жыл

Үшінші жыл қатарынан Қазақстандағы Франция елшілігі «Гео-Энергетика» орталығымен бірлесе отырып «Франция-Қазақстан бос қызмет орны жәрмеңкесін» ұйымдастырып келеді. Жәрмеңкеде жиырмаға жуық компаниялар ұсынылды, оның ішінде: KATKO, Areva компаниясының филиалы, Danone, Lactalis, l'Oréal, Bureau Veritas, Schlumberger, Schneider Electric, IBC Kazakhstan, LDI Dimotrans Kazakhstan, Eurasian, Franck Provost, Alstom Kazakhstan, La Tartine. UBIFRANCE кәсіпорынының ішкі экономикалық қызметін дамыту жөніндегі Француз Альянсы және Француз Агенттігі Франция мемлекеттік ұжымдарын таныстырды. «Гео-Энергетика» орталығының түлектері жәрмеңкеде ұсынылған компания-

лармен сұхбаттасу барысында белсенділік танытты.

Қазіргі күнде «Гео-Энергетика» орталығының түлектері докторантурада өз оқуларын сәтті жалғастыруда, сонымен қатар Назарбаев университетінде, Atyrau Petroleum Educational Center және Катко, Шлюмберже өндірістік компанияларының ғылыми орталықтарында зерттеу жұмыстарымен айналысуда.

Осылайша, бүгінгі күнде «Гео-Энергетика» орталығы бірегей қос дипломды білім беру жобасы болып табылады. Жобаның аясында жоғарғы білікті мамандарды бірлесіп дайындау және ғылыми зерттеу жобалары жүзеге асырылады.